

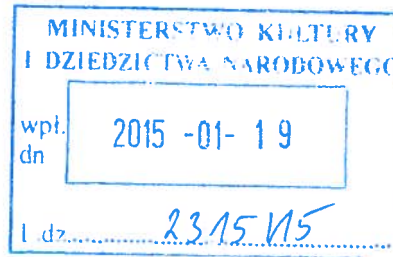

STOWARZYSZENIE TŁUMACZY POLSKICH

ul. Puławska 138A/2, 02-624 Warszawa, www.stp.org.pl

Warszawa, 16 stycznia 2015 r.

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego
Forum Prawa Autorskiego

Szanowni Państwo,

Dziękuję za umożliwienie przedstawicielowi Stowarzyszenia Tłumaczy Polskich przedstawienia stanowiska w zakresie mechanizmów licencjonowania treści chronionych przez prawo autorskie i prawa pokrewne w czasie VI Forum Prawa Autorskiego w dniu 19 listopada 2014 r.

Poniżej przedstawiam odpowiedzi na pytania kwestionariusza Forum związane z omawianymi kwestiami.

Pytanie 1

Uregulowania ustawowego wymaga przede wszystkim umowa o dzieło z przeniesieniem autorskich praw majątkowych (zakres, konieczność precyzyjnego określenia pól i gwarancja eksploatacji przez zamawiającego).

Pytanie 2

W przypadku gdy dzieło powstaje w ramach umowy o dzieło zainicjowanej przez zamawiającego i zamawiający płaci twórcy określone w umowie honorarium, wydaje się uzasadnione uregulowanie w ustawie nabycia i zakresu uprawnień przysługujących zamawiającemu w związku z korzystaniem z dzieła, jednak nie musi to być przyznanie uprawnień licencyjnych. W przypadku ustawowego przyznania zamawiającemu uprawnień licencyjnych zakres tych uprawnień powinien być ograniczony czasowo (do 5 lat z możliwością przyjęcia innych rozwiązań umownych) oraz co do pól eksploatacji, które powinny być jasno określone w umowie o dzieło. Wydaje się, że pozostawienie możliwości przeniesienia własności praw majątkowych do dzieła jest również rozwiązaniem dopuszczalnym pod warunkiem ustawowego zobowiązania zamawiającego do

eksploatacji utworu na polach określonych w przedmiotowej umowie o dzieło. Odstąpienie od eksploatacji dzieła, które zostało przyjęte przez zleceniodawcę – nabywcę praw majątkowych narusza ważny interes twórcy związany z jego osobistymi, niezbywalnymi prawami autorskimi i odbiera mu prawo do gratyfikacji niematerialnej, dlatego należy ustawowo określić możliwość odstąpienia przez twórcę od przeniesienia praw majątkowych w sytuacji gdy nabywca nie eksploatuje utworu w terminie i na warunkach określonych w umowie o dzieło, a twórca pragnąłby udostępnić dzieło publiczności w relacji z innym podmiotem.

Pytanie 3

Zabezpieczenie nabywców praw wyłącznych na wzór art. 78 ustawy Prawo własności przemysłowej – poprzez potraktowanie dzieła jak patentu obciążonego licencją – wydaje się uzasadnione.

Pytanie 4

Wprowadzenie reguły interpretacyjnej w sytuacji, w której pola eksploatacji nie są wyraźnie określone, powinno być dopuszczalne jedynie z odwołaniem do celu umowy, jednak co do zasady pola eksploatacji powinny być w umowie jasno określone.

Pytanie 5

Możliwość przeniesienia autorskich praw majątkowych do utworu na wszystkich polach eksploatacji znanych w momencie zawarcia umowy mogłaby zostać wprowadzona pod warunkiem posiadania przez przenoszącego pełnej wiedzy o finansowych skutkach takiego przeniesienia. W obecnej sytuacji wobec niskiej świadomości prawnej twórców takie przeniesienie zabezpieczałoby wyłącznie interes nabywcy. Ustawa powinna chronić stronę słabszą umowy. Dlatego uważam, że nie należy wprowadzać tej możliwości w ustawie. Wyraźne określenie w umowie pól eksploatacji daje twórcy możliwość rozpoznania ewentualnych zysków z tytułu eksploatacji utworu na tych polach, ergo: negocjowania odpowiedniego honorarium. Wprowadzenie do umowy postanowienia o „wszystkich polach eksploatacji znanych w momencie zawierania umowy” daje zbyt duże uprawnienia nabywcy majątkowych praw autorskich ze szkodą dla twórcy, który może nie mieć rozeznania co do możliwości eksploatacji utworu i osiąganym z tego tytułu zysków.

Pytanie 6

Należy utrzymać zakaz zawierania umów, które dotyczą pól eksploatacji nieznanych w momencie zawierania umowy.

Pytanie 7

Zróżnicowanie poziomu ochrony podmiotów profesjonalnych, które nabyły autorskie prawa majątkowe w stosunku do poziomu ochrony bezpośredniego twórcy i jego spadkobierców miałoby sens jedynie w sytuacji, w której to twórca odnosiłby z takiego rozwiązania korzyść materialną lub niematerialną. Należałoby spróbować ustawowo rozwiązać problem uniemożliwiania eksploatacji utworów nieżyjących twórców przez ich spadkobierców, a szczególnie przez podmioty profesjonalne.

Pytanie 9

Ustawowe wprowadzenie prawa do wypowiedzenia umowy przez licencjodawcę w sytuacji gdy licencjobiorca nie eksploatuje praw do utworu lub korzysta z nich jedynie w ograniczonym zakresie jest bardzo dobrym rozwiązaniem. Należałoby takie prawo zagwarantować również w treści umowy licencyjnej, i, o ile to możliwe, taki obowiązek mógłby zostać wprowadzony ustawowo. Twórca powinien być świadomy, że ma takie prawo (nie wszyscy twórcy czytają ustawy, ale większość czyta umowy przed podpisaniem).

Pytanie 10

W przypadku umów licencyjnych zawieranych na czas dłuższy niż 5 lat można w ustawie odstąpić od postanowienia, że po upływie 5 lat umowa licencyjna staje się automatycznie umową na czas nieoznaczony.

Pytanie 11

Wydaje się, że ochrona sukcesyjna licencjobiorców powinna być wzmocniona.

Pytanie 12

W przypadku przeniesienia praw i obowiązków przez licencjodawcę - sublicencjodawcę na inny podmiot prawa uzyskane przez sublicencjodawcę powinny być respektowane przez podmiot przejmujący prawa i obowiązki od pierwotnego licencjobiorcy; powinno to być zagwarantowane ustawowo.

Pytanie 13

Norma art. 75 ust. 1 – aby mogła być bezwzględnie obowiązująca – wymaga określenia co się rozumie przez „błędy” programu komputerowego; w obecnym brzmieniu pozostawia eksploatującemu prawa autorskie zbyt dużą możliwość ingerencji w dzieło twórcy programu.

Pytanie 14

Podstawowym problemem pośrednio związanym ze stosowaniem przepisów o przejściu praw majątkowych jest trudność ustalenia właścicieli tych praw.

Do Stowarzyszenia Tłumaczy Polskich zwracają się podmioty zainteresowane eksploatacją przekładów, do których prawa autorskie nie wygasły, a których autorzy nie żyją i nie pozostawili następnych. Wydaje się, że ustawa powinna przewidzieć jakiś sposób „skatalogowania” właścicieli praw autorskich w celu stworzenia bazy danych, z której zainteresowane podmioty mogłyby korzystać, gdyż problem ustalenia obecnych właścicieli praw dotyczy z pewnością nie tylko twórców przekładów.

Pytanie 15

Problematyka umów dotyczących tak zwanych otwartych licencji powinna zostać odzwierciedlona w ustawie w taki sposób, żeby uniemożliwić zarobkową eksploatację utworów upublicznych z woli twórców na takiej zasadzie przez inne podmioty. Jeśli twórca upublicznia swoje dzieło na licencji Creative Commons, daje sygnał, że zależy mu przede wszystkim na osobistych prawach autorskich, a zatem eksploatacja utworu zawsze zakłada podanie nazwiska lub pseudonimu twórcy, oraz udostępnianie na zasadzie non profit.

Wszelkie naruszenia tych zasad powinny być traktowane tak jak plagiat i ustawowo obłożone podobnymi sankcjami. W przypadku osiągnięcia korzyści przez podmioty nieuprawnione twórcy powinno przysługiwać ustawowe prawo do odszkodowania.

Łączę wyrazy szacunku

Aleksandra Niemirycz

Prezes ZG STP